

วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหา "สาส์นสมเด็จ" เพื่อใช้อ้างอิงและประกอบการศึกษาวิจัย" เป็นการศึกษาวิเคราะห์และสำรวจขอบเขตเนื้อหาทั้งหมดของหนังสือ สาส์นสมเด็จ ชุดที่จัดพิมพ์โดยองค์การการค้าของคุรุสภา พ.ศ.๒๕๐๔ ซึ่งมีเนื้อเรื่องรวมทั้งหมด ๒๖ เล่ม (เล่มที่๒๗ เป็นสารบัญชั้เรื่อง) เพื่อให้ทราบว่ามียุทธศาสตร์เนื้อหาในด้านใดบ้าง แต่ละด้านมีขอบเขตและปริมาณเนื้อหาที่กว้างขวางมากน้อยเพียงไรในการที่จะนำมาใช้อ้างอิงและประกอบการศึกษาวิจัยทั้งนี้โดยใช้ระบบแผนการจัดหมู่ทัศนียภาพของดิวิตวิฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๘ เป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิเคราะห์

การศึกษาเตรียมงาน

เนื่องจาก สาส์นสมเด็จ เป็นพระนิพนธ์ในสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ที่ทรงร่วมกัน ความรู้เรื่องเกี่ยวกับพระประวัติของผู้ทรงพระนิพนธ์ทั้งสองพระองค์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแก่การศึกษา เพื่อให้ทราบภูมิหลังในด้านต่างๆ ทั้งพระประวัติส่วนพระองค์ การศึกษา พระกรณียกิจ และผลงานของพระองค์ผู้ทรงให้กำเนิดหนังสือ สาส์นสมเด็จ อย่างละเอียด อันจะช่วยให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการทรงนิพนธ์และเหตุการณ์เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับหนังสือชุดนี้โดยตลอด ซึ่งจะทำให้การศึกษาระดับเนื้อหาหนังสือ สาส์นสมเด็จ ทั้งชุดนี้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมาย

การศึกษาพระประวัติสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพอย่างละเอียดดำเนินการดังนี้

๑. ศึกษาพระประวัติส่วนพระองค์ การศึกษา พระกรณียกิจและผลงานของพระองค์จากหนังสือและเอกสารต่างๆ ที่มีอยู่ ณ หอสมุดแห่งชาติ, หอสมุดดำรงราชานุภาพ,

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, ห้องสมุดโสตทัศนวัสดุกระทรวงศึกษาธิการ, หอสมุดกลาง, ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ และห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหนังสือบางเล่มจากความกรุณาให้ยืมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว.ดวงใจ ชุมพล

๒. สัมภาษณ์ ม.จ.หญิง ดวงจิตร์ จิตรพงศ์ พระทายาทที่ใกล้ชิดที่สุดในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

๓. สัมภาษณ์ ม.จ.หญิง พูนพิศมัย ดิศกุล พระทายาทที่ใกล้ชิดที่สุดในสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ

๔. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ตามแบบแผนการลงบรรณานุกรมเขียนลงไว้ในบัตรขนาด ๗X๘.๕ นิ้ว

๕. รวบรวมผลงานพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ซึ่งมีอยู่ไม่มากนักให้ครบถ้วนสมบูรณ์ในงานวิจัยนี้ เมื่อจัดรายชื่อหนังสือพระนิพนธ์ทั้งหมดตามแบบแผนการลงบรรณานุกรม และเขียนบรรณานิทัศน์แล้ว แยกเป็น ๓ ประเภทดังนี้

๕.๑ พระนิพนธ์ทละครและบทร้อยกรอง

๕.๒ พระนิพนธ์ร้อยแก้ว และพระนิพนธ์ที่ทรงร่วมกับบุคคลอื่นๆ

๕.๓ หนังสือที่ทรงเขียนภาพประกอบ

การสร้างเครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระ

เพื่อให้การศึกษาริชัยครั้งนี้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้สร้างแบบวิเคราะห์ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ ๑ ศึกษาแนวทางวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระ จากหนังสือต่างๆ

ขั้นที่ ๒ ศึกษาขอบเขตของระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของดิวอ์ฉบับพิมพ์ครั้งที่

๑๘ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาริเคราะห์

ขั้นที่ ๓ เขียนตารางวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระ

การดำเนินการสร้างเครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระ ทั้ง

๓ ขั้นนี้มีรายละเอียด ดังนี้คือ

ชั้นที่ ๑ ศึกษาแนวทางวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า จากหนังสือ
ต่าง ๆ

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า โดยใช้หนังสือ
เกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่ทศนิยมของดิวอี้และหนังสือเกี่ยวกับการกำหนดหัวเรื่องเป็น
แนวทางศึกษาดังต่อไปนี้

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยและ
หัวเรื่อง (ฉบับย่อ). พระนคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๐๖.

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม. แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยม. แปลจาก
Dewey Decimal Classification, devised by Melvil
Dewey, abridge (7th) ed. พระนคร: ๒๕๐๔.

_____ : แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของดิวอี้. แปลจาก Dewey Decimal
Classification, devised by Melvil Dewey, 18th ed.
กรุงเทพฯ: ๒๕๒๑. (ฉบับร่างอัดสำเนา)

_____ . หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย. ฉบับแก้ไขปรับปรุงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๒๐

อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโชษิต. "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ลัยในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษ-
ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.

Dewey, Melvil, deviser. Dewey Decimal Classification and
Relative Index. Vol.2-3. 18th ed. New York: Forest
Press, 1971.

ชั้นที่ ๒ ศึกษาขอบเขตของระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของดิวอี้ฉบับพิมพ์
ครั้งที่ ๑๘ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า

ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้ระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของดิวอี้ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๘

ค.ศ. ๑๙๗๑ ซึ่งเป็นเล่มล่าสุดในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แผนการจัดหมู่ทัศนียภาพของดิวิชั่นได้แบ่งความรู้ทั้งหมดออกเป็น ๑๐หมวดใหญ่ในการแบ่งครั้งที่ ๑ แบ่งครั้งที่ ๒ ได้แยกความรู้ในแต่ละหมวดออกเป็น ๑๐หมู่ รวมเป็น ๑๐๐หมู่ และแบ่งครั้งที่ ๓ แยกแต่ละหมู่ออกเป็น ๑๐หมู่ย่อย ระบบแผนการจัดหมู่ทัศนียภาพของดิวิชั่น แบ่งครั้งที่ ๓ ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เนื้อหาสาส์นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จึงมีรายละเอียดเป็น ๑,๐๐๐ เลขหมู่ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ก.

ระบบแผนการจัดหมู่ทัศนียภาพของดิวิชั่นมีโครงสร้างโดยสังเขปตามแผนการแบ่งครั้งที่ ๒ ซึ่งแบ่งความรู้ ๑๐หมวดใหญ่ออกเป็น ๑๐๐หมู่ ดังนี้คือ

๐๐๐ สารวิทยา

- ๐๑๐ บรรณานุกรมและบัญชีรายชื่อต่างๆ
- ๐๒๐ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
- ๐๓๐ สารานุกรมต่างๆ ไป
- ๐๔๐ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องต่างๆ ไป และดรชนีของสิ่งพิมพ์เหล่านั้น
- ๐๖๐ องค์การต่างๆ ไปและพิพิธภัณฑ์ศาสตร์
- ๐๗๐ วารสารศาสตร์ การจัดพิมพ์ หนังสือพิมพ์
- ๐๘๐ ชุมชนนิพนธ์
- ๐๙๐ ค้นฉบับตัว เขียนและหนังสือหายาก

๑๐๐ ปรัชญาและวิชาที่เกี่ยวข้อง

- ๑๑๐ อภิปรัชญา (ปรัชญาที่ใช้การคำนึง)
- ๑๒๐ ความรู้ สาเหตุ วัตถุประสงค์ มนุษย์
- ๑๓๐ จิตวิทยาสามัญชน
- ๑๔๐ แนวคิดทางปรัชญาเฉพาะกลุ่ม
- ๑๕๐ จิตวิทยา
- ๑๖๐ ตรรกวิทยา
- ๑๗๐ จริยศาสตร์ (ปรัชญาจริยธรรม)

๑๘๐ ปรัชญาสมัยโบราณ ปรัชญาสมัยกลาง ปรัชญาตะวันออก

๑๘๑ ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่

๒๐๐ ศาสนา

๒๑๐ ศาสนาธรรมชาติ

๒๒๐ พระคริสตธรรมคัมภีร์

๒๓๐ พระสังฆธรรมนูญของคริสตศาสนา (หลักความเชื่อของคริสตศาสนา)

๒๔๐ จริยธรรมคริสเตียนและเทววิทยาที่จะเสริมสร้างศรัทธา

๒๕๐ คริสตศาสนจักรประจำท้องถิ่นและข้อบังคับของคริสตศาสนา

๒๖๐ สังคมคริสเตียน และเทววิทยาคริสเตียน

๒๗๐ ประวัติและภูมิศาสตร์ของการจัดคริสตศาสนจักร (ประวัติคริสตจักร)

๒๘๐ นิกายและกลุ่มต่างๆ ของคริสตศาสนา

๒๙๐ ศาสนาอื่นๆ และศาสนาเปรียบเทียบ

๓๐๐ สังคมศาสตร์

๓๑๐ สถิติ

๓๒๐ รัฐศาสตร์

๓๓๐ เศรษฐศาสตร์

๓๔๐ กฎหมาย

๓๕๐ รัฐประศาสนศาสตร์

๓๖๐ สวัสดิภาพสังคม

๓๗๐ การศึกษา

๓๘๐ การพาณิชย์

๓๙๐ ขนบธรรมเนียมและประเพณี

๔๐๐ ภาษา

- ๔๑๐ ภาษาศาสตร์
- ๔๒๐ ภาษาอังกฤษและภาษาแองโกล-แซกซอน
- ๔๓๐ กลุ่มภาษาเยอรมัน (ทูทอนนิค) ภาษาเยอรมัน
- ๔๔๐ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาโปรวองซาล ภาษาคาตาลอง
- ๔๕๐ ภาษาอิตาเลียน ภาษาโรมาเนียน ภาษาเรโต-โรมานิค
- ๔๖๐ ภาษาสเปนและภาษาโปรตุเกส
- ๔๗๐ กลุ่มภาษาอิตาลีค ภาษาละติน
- ๔๘๐ กลุ่มภาษาเฮเลนนิค ภาษากรีกคลาสสิค
- ๔๙๐ ภาษาอื่นๆ

๕๐๐ วิทยาศาสตร์

- ๕๑๐ คณิตศาสตร์
- ๕๒๐ ดาราศาสตร์และวิชาที่สัมพันธ์กัน
- ๕๓๐ ฟิสิกส์
- ๕๔๐ เคมีและวิชาที่สัมพันธ์กัน
- ๕๕๐ วิทยาศาสตร์ของโลกและของดาวอื่นๆ
- ๕๖๐ ปฐวีวิทยา (วิชาที่ว่าด้วยซากดึกดำบรรพ์)
ปฐวิสัตววิทยา (วิชาที่ว่าด้วยซากสัตว์ดึกดำบรรพ์)
- ๕๗๐ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ
- ๕๘๐ วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพฤกษศาสตร์
- ๕๙๐ สัตวศาสตร์

๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์

- ๖๑๐ แพทยศาสตร์
- ๖๒๐ วิศวกรรมศาสตร์
- ๖๓๐ เกษตรศาสตร์

- ๖๔๐ คห.เศรษฐศาสตร์
- ๖๕๐ ธุรกิจและวิธีการธุรกิจ
- ๖๖๐ อุตสาหกรรมเคมี
- ๖๗๐ โรงงานอุตสาหกรรม
- ๖๘๐ สินค้าที่ผลิตจากเครื่องจักร
- ๖๙๐ การก่อสร้าง
- ๗๐๐ ศิลปกรรม วิจิตรศิลป์ และมณฑนศิลป์
- ๗๑๐ การวางผังบริเวณและภูมิสถาปัตยกรรม
- ๗๒๐ สถาปัตยกรรม
- ๗๓๐ ศิลปะการปั้น ประติมากรรม
- ๗๔๐ การวาดเขียน มณฑนศิลป์ และจุลศิลป์
- ๗๕๐ จิตรกรรม
- ๗๖๐ การจำลองภาพจิตรกรรม
- ๗๗๐ การถ่ายรูป
- ๗๘๐ ดนตรีและหนังสือเกี่ยวกับดนตรี
- ๗๙๐ การบันเทิง
- ๘๐๐ วรรณคดี
- ๘๑๐ วรรณคดีอเมริกันที่แต่งเป็นภาษาอังกฤษ
- ๘๒๐ วรรณคดีอังกฤษ และวรรณคดีกลุ่มภาษาแองโกล-แซกซัน
- ๘๓๐ วรรณคดีกลุ่มภาษาเยอรมัน (ทูทอนนิค) วรรณคดีเยอรมัน
- ๘๔๐ วรรณคดีฝรั่งเศส วรรณคดีโปรวองซาล วรรณคดีคาตาลอง
- ๘๕๐ วรรณคดีอิตาลี เวเนเซียน วรรณคดีโรมาเนียน และวรรณคดีเรโต-โรมานิค
- ๘๖๐ วรรณคดีสเปน และวรรณคดีโปรตุเกส
- ๘๗๐ วรรณคดีกลุ่มภาษาอิตาลีค วรรณคดีละติน

- ๘๘๐ วรรณคดีกลุ่มภาษาเฮเลนิก วรรณคดีกรีกคลาสสิก
- ๘๙๐ วรรณคดีภาษาอื่นๆ
- ๙๐๐ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ทั่วไปและเรื่องที่เกี่ยวข้อง
- ๙๑๐ ภูมิศาสตร์ทั่วไป การท่องเที่ยว
- ๙๒๐ ชีวิตประวัติ การสืบวงศ์ตระกูล เครื่องหมายต่างๆ ตลอดจน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์
- ๙๓๐ ประวัติศาสตร์ทั่วไปของโลกสมัยโบราณจนถึงประมาณ ค.ศ.๕๐๐
- ๙๔๐ ประวัติศาสตร์ทั่วไปของทวีปยุโรป
- ๙๕๐ ประวัติศาสตร์ทั่วไปของทวีปเอเชีย เอเชียภาคตะวันออก
- ๙๖๐ ประวัติศาสตร์ทั่วไปของทวีปแอฟริกา
- ๙๗๐ ประวัติศาสตร์ทั่วไปของทวีปอเมริกาเหนือ
- ๙๘๐ ประวัติศาสตร์ทั่วไปของทวีปอเมริกาใต้
- ๙๙๐ ประวัติศาสตร์ทั่วไปของดินแดนแถบอื่นๆ ของโลก หมู่เกาะใน
มหาสมุทรแปซิฟิก (โอเชียเนีย)

ชั้นที่ ๓ เขียนตารางวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า

ในชั้นนี้ผู้วิจัยนำแผนการจัดหมู่ทัศนียภาพของตัวชี้แบ่งครั้งที่ ๓ ทั้ง ๑๐๐๐ เลขหมู่มาเขียนเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า รวมทั้งหมด ๑๐๐๐ ตาราง ซึ่งในบางตารางนั้นแบ่งเป็นตารางเลขหมู่ละเอียดตามความเหมาะสมกับเนื้อหาด้วย และพิจารณาตารางต่างๆ ที่ละตารางโดยการขีดรอยคั่นแนลงในตารางเลขหมู่นั้นๆ ทุกครั้งที่พบเรื่องแต่ละเรื่องในหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า ซึ่งมีเนื้อหาในขอบเขตของแต่ละเลขหมู่นั้น

ลักษณะข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์คือ เนื้อหาทั้งหมดในหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า ซึ่งได้วิเคราะห์แยกแยะออกมาเป็นเรื่องราว เฉพาะแต่ละเรื่องและจัดหมวดหมู่ตามระบบแผนการจัดหมู่ทัศนียภาพของตัวชี้ พร้อมทั้งให้หัวเรื่องตามวิธีการทางบรรณารักษศาสตร์แล้วนั้น คือ "ข้อมูลสำหรับการวิจัย"

เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยจากการศึกษาเนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จ
ตามลำดับวิธีการ ดังนี้

๑. อ่านหนังสือพบเรื่องใด บันทึกรายชื่อเรื่องย่อลงในบัตรขนาด ๗X๘.๕ นิ้ว ให้
ชื่อเรื่อง หมายเหตุเล่ม และเลขหน้าที่มีเรื่องนั้นๆ อย่างชัดเจน ทำจนครบชุด ชื่อเรื่อง
ที่ทำได้นี้จะใช้เป็นครรชนีสัมพันธ์ด้วย

๒. นำบันทึกเรื่องย่อเหล่านั้นมาจัดหมวดหมู่ตามระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของ
คิวอี้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๘ แบ่งครั้งที่ ๓ และเลขแบ่งละเอียดตามความเหมาะสม พร้อมทั้ง
ให้หัวเรื่องกำกับตามวิธีการทางบรรณารักษศาสตร์ เรื่องทั้งหมดที่จัดหมวดหมู่และให้หัว
เรื่องแล้วนี้ คือ "ข้อมูลสำหรับการวิจัย"

การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จ

ในการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิเคราะห์
และนำเสนอข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. นำเรื่องที่เก็บรวบรวมได้ซึ่งจัดหมวดหมู่และให้หัวเรื่องกำกับแล้วนั้นมา
ซีทรอยคะแนนลงในตารางวิเคราะห์ เรื่องที่พบ ๑ ครั้ง ให้ ๑ คะแนน ทำจนครบชุดเพื่อ
เก็บเรื่องทุกเรื่องของเนื้อหาหนังสือไว้อย่างครบถ้วน

๒. รวมซีทรอยคะแนนในตารางวิเคราะห์ของแต่ละเลขหมู่ทั้ง ๑๐๐๐ ตาราง
เลขหมู่และเลขหมู่แบ่งละเอียดนั้น

๓. ต่อจากนี้รวมความถี่ ๑๐๐๐ ตาราง เลขหมู่และเลขหมู่แบ่งละเอียดแยก
เป็น ๑๐ หมวดของระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของคิวอี้ เพื่อใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ
ต่อไป

การทำสาระสังเขปและครรชนีสัมพันธ์

เนื่องจากเนื้อหาแต่ละเรื่องอันเป็นรายละเอียดของหนังสือสาส์นสมเด็จ มี
ข้อความไม่ติดต่อเป็นบทความเดียวกันโดยตลอด คือกระจัดกระจายอยู่ตามเล่ม และเลข
หน้าต่างๆ ไม่สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าซึ่งต้องการความรวดเร็วเป็นอย่างยิ่ง และเรื่อง
ต่างๆ อันมีอยู่มากมายนั้นมิได้รวบรวมเป็นหมวดหมู่หรือแยกสาขาวิชาตามความเหมาะสม

ทั้งนี้เพราะเนื้อเรื่องของหนังสือเป็นการบรรยายและเล่าเรื่องตามความทรงจำของ พระองค์ผู้ทรง นิพนธ์ เป็นส่วนตัว ในสมัย ซึ่งนับว่าเป็นแบบการถ่ายทอดและแนะแนวทาง ความรู้เรื่องต่างๆ แก่วงการศึกษาค้นคว้าตามอัธยาศัย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรประมวลเรื่องต่างๆ ของเนื้อหาหนังสือทั้งชุด ซึ่งศึกษาวิเคราะห์และแยกแยะไว้แล้วนั้นเป็นหมวดหมู่ตามลำดับเลขหมู่ของระบบแผน การจัดหมู่ทัศนียภาพของดิวงอัครบัณฑิตครั้งที่ ๑๘ เพื่อรวบรวมเนื้อเรื่องในหมวดหมู่เดียวกัน ซึ่งกระจายอยู่ในเล่มต่างๆ มาไว้ในที่แห่งเดียวกันภายใต้หัวข้อสาระสังเขปและจัดทำ วรรณคดีสัมพันธ์อย่างละเอียดของหนังสือ สาส์นสมเด็จ ชุดที่จัดพิมพ์โดยองค์การคำของครู สภา พ.ศ.๒๕๐๕ เพื่อให้เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ต่างๆ ในหนังสือ สาส์นสมเด็จ ด้วย

ในการจัดทำสาระสังเขปและวรรณคดีสัมพันธ์ของหนังสือ สาส์นสมเด็จ ผู้วิจัย ดำเนินการดังนี้ คือ

๑. การเขียนสาระสังเขป ผู้วิจัยนำบันทึกเรื่องย่อแต่ละเรื่องที่เก็บไว้ใน บัตรขนาด ๗x๔.๕ นิ้ว ซึ่งให้ชื่อเรื่อง หมายเหตุเล่ม เลขหน้า และจัดหมวดหมู่ตาม ระบบแผนการจัดหมู่ทัศนียภาพของดิวงอัครบัณฑิตครั้งที่ ๑๘ พร้อมทั้งมีหัวเรื่องกำกับ เรียบร้อย แล้วนั้น มาเรียบเรียงตามลำดับเลขหมู่ แล้วเขียนสาระสังเขปเรื่องต่างๆ ตามลำดับ ทีละเลขหมู่โดยมีหัวเรื่องกำกับไว้ด้วยจนครบ

อนึ่ง ขั้นตอนในการเขียนสาระสังเขปมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับขั้นตอน การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือลงในตารางวิเคราะห์ คือผู้วิจัยจะเขียนสาระสังเขปตาม ลำดับเลขหมู่ครั้งละหนึ่งเลขหมู่เสียก่อน แล้วจึงขีดรอยคะแนนของเรื่องเหล่านั้นลงใน ตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเลขหมู่เดียวกันกับสาระสังเขป ทำดังนี้ตามลำดับจนครบ ทั้งนี้ เพื่อมิให้ข้อมูลใดๆ คลาดเคลื่อน และได้ตรวจทานสาระสังเขปที่จัดทำตามลำดับนั้นอยู่ เสมอ เพื่อป้องกันการทำสาระสังเขปเรื่องในหมวดหมู่เดียวกันให้กระจัดกระจายเป็น หลายเลขหมู่ ซึ่งอาจทำให้การขีดรอยคะแนนในตารางวิเคราะห์ผิดพลาดและกระจัดกระจายออกไปหลายเลขหมู่ได้ในทำนองเดียวกัน

เพื่อให้งานวิจัยนี้เป็นคู่มืออำนวยความสะดวกอีกประการหนึ่งแก่ผู้ที่ต้องการ

ศึกษาเนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้า โดยไม่ต้องค้นคว้าจากเล่มหนังสือ ผู้วิจัยได้จัดทำ "สารบัญญัตินามสาระสังเขป" เรียบเรียงเรื่องตามลำดับ เลขหมู่ทั้งหมดที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ไว้ นั้นอย่างละเอียด พร้อมกับมีหัวเรื่องกำกับ ซึ่งในการค้นคว้าเรื่องต่างๆ จะสามารถกระทำได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยทำการตรวจสอบดูสารบัญญัตินามสาระสังเขปที่ ภาคผนวก ข. "สารบัญญัตินามสาระสังเขป" แล้วศึกษารายละเอียดเนื้อหาหนังสือจากสารบัญญัตินามสาระสังเขปนั้น

๒. ในการจัดทำบรรณานุกรมผู้วิจัยนำบันทึกเรื่องย่อดังกล่าวในข้อ ๑ มาเรียบเรียงเสียใหม่ตามลำดับอักษรชื่อเรื่อง ซึ่งอาจมีทั้งชื่อเรื่องที่เป็น คำ หรือ วลี การเรียบเรียงนี้ใช้หลักเกณฑ์ตามแบบการเรียบเรียงคำของ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วเขียนชื่อเรื่องนั้นเก็บรวบรวมเป็นบรรณานุกรมพร้อมกับหมายเหตุ เล่มและเลขหน้าอย่างครบถ้วน การจัดทำบรรณานุกรมผู้วิจัยได้พยายามจัดทำอย่างละเอียดเพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือค้นคว้าเรื่องทุกเรื่องที่เป็นรายละเอียดของเนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้า อย่างสมบูรณ์ที่สุด

อนึ่ง ในการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้า และการจัดทำสารบัญญัตินามสาระสังเขป และบรรณานุกรมผู้วิจัยได้พยายามกระทำอย่างละเอียดรอบคอบและระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและละเอียดที่สุด คือผู้วิจัยได้อ่านรายละเอียดหนังสือ สาส์นสมเด็จพระเจ้า ทั้งชุดรวม ๔ ครั้งเป็นอย่างน้อย ครั้งที่ ๑ อ่านแล้วบันทึกเรื่องย่อเพื่อเก็บเนื้อเรื่องแต่ละเรื่องลงในบัตรที่เตรียมไว้ ครั้งที่ ๒ อ่านบันทึกเรื่องย่อและตรวจสอบกับเนื้อเรื่องในหนังสืออีกครั้งหนึ่ง แล้ววิเคราะห์และจัดหมวดหมู่เรื่องทั้งหมดนั้นตามระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของคิวอี้พร้อมกับให้หัวเรื่องตามวิธีการทางบรรณารักษศาสตร์ ครั้งที่ ๓ ในการเขียนสารบัญญัตินามสาระสังเขปและการขีดรอยคะแนนลงในตารางวิเคราะห์ ได้อ่านบททวนเพื่อตรวจทานเนื้อเรื่องและการขีดรอยคะแนนมิให้ผิดพลาด ครั้งที่ ๔ ได้อ่านบททวนทั้งเนื้อหาและตรวจดูเล่ม หมายเลขหน้าให้ถูกต้องที่สุดในการจัดทำบรรณานุกรม

วิธีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้า เป็น ๒ วิธี ดังนี้คือ

๑. หากำร้อยละของความถี่รวมของเรื่องในแต่ละหมวด

การหาค่าร้อยละใช้สูตร

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

P คือ ร้อยละของจำนวนความถี่รวมของเรื่องที่น่าสนใจวิเคราะห์ในแต่ละหมวด

n คือ จำนวนความถี่รวมของเรื่องที่น่าสนใจวิเคราะห์ของแต่ละหมวด

N คือ จำนวนความถี่ของเรื่องที่น่าสนใจวิเคราะห์ทั้งหมด

๒. ในแต่ละตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยรวมจำนวนความถี่ของเรื่องของแต่ละเลขหมู่ และเลขหมู่แบ่งละเอียดในแต่ละหมวด แล้วนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาเป็นบทความถึงตาราง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จ

เนื้อหาในหนังสือชุดสาส์นสมเด็จ วิเคราะห์ตามเกณฑ์ของระบบแผนการจัด
หมู่ทศนิยมของดิวอี้แบ่งครั้งที่ ๑ ได้ครบทั้ง ๑๐ หมวดใหญ่ และในแต่ละหมวดมีรายละเอียดการอ้างอิงดังแสดงในตารางที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนเนื้อหาในแต่ละหมวด แบ่งตามระบบแผนการจัดหมู่
ทศนิยมของดิวอี้

หมวด	จำนวนครั้งที่อ้างอิง	ร้อยละ
๐๐๐ สารวิทยา,	๕๔๕	๑๓.๙๔
๑๐๐ ปรัชญา	๑๔	๐.๓๓
๒๐๐ ศาสนา	๒๓๖	๖.๔๗
๓๐๐ สังคมศาสตร์	๖๒๕	๑๔.๖๔
๔๐๐ ภาษา	๗๔๗	๑๗.๗๔
๕๐๐ วิทยาศาสตร์	๑๐๒	๒.๓๙
๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์	๒๑๘	๕.๑๑
๗๐๐ ศิลปกรรม วิจารณ์ศิลป์ และมัลติมีเดีย	๗๗๐	๑๘.๐๕
๘๐๐ วรรณคดี	๑๖๑	๓.๗๗
๙๐๐ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์	๗๕๐	๑๗.๕๗
รวม	๕๒๖๘	๑๐๐

เนื้อหาหนังสือสาส์นสมเด็จ ซึ่งวิเคราะห์ออกได้เป็น ๑๐ หมวดใหญ่นี้นั้น ในแต่ละหมวดมีรายละเอียดเนื้อหาซึ่งแบ่งออกเป็นหมู่ย่อย ดังที่จะนำเสนอตามลำดับเลขหมวดดังนี้

ตารางที่ ๒ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๐๐๐ สารวิทยา

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างอิงถึง
๐๑๒	บรรณานุกรมของนักเขียนแต่ละคน	๑๗
๐๑๕	บรรณานุกรมหนังสืออนุสรณ์งานศพ	๑๑๐
๐๒๗.๕๕๙๓	หอสมุดแห่งชาติ-ไทย	๒
๐๒๘	หนังสือและการอ่านหนังสือ, วรรณกรรม-แนะนำ	๙๖
๐๒๘.๗	บรรณานุกรมหนังสืออ้างอิง และ บรรณานุกรมบุคคลที่ใช้อ้างอิง	๓๑๖ ๔๓
๐๖๙	นิทรรศการ และพิพิธภัณฑ์	๑๐
๐๙๐	หนังสือหายาก	๑
	รวม	๕๙๕

ตารางที่ ๓ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๑๐๐ ปรัชญา

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างอิงถึง
๑๒๙	วิญญาณ	๑
๑๓๒	จิตวิทยา	๓
๑๓๓.๕	โหราศาสตร์	๔
๑๕๔	ความจำ	๕
๑๗๗	ศีลธรรมจรรยา	๑
	รวม	๑๔

ตารางที่ ๔ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๒๐๐ ศาสนา

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๒๐๐	ศาสนา	๕
๒๑๑	พระเจ้า	๕
๒๒๐	ไบเบิล	๑
๒๓๐	คริสต์ศาสนา	๑
๒๓๔	คริสต์ศาสนา-พิธีประกาศตัว เป็นคริสต์ศาสนิกชน	๑
๒๖๓	คริสต์ศาสนา-วันสำคัญทางศาสนา	๑
๒๖๔	คริสต์ศาสนา-พิธีกรรม	๓
๒๙๔.๓	พุทธศาสนา	๒๑๐
๒๙๔.๔	ลัทธิเชน	๔
๒๙๔.๕	ศาสนาฮินดู	๔๐
๒๙๗	ศาสนาอิสลาม	๔
๒๙๙	ศาสนาฮิปโปครัมย์โบราณ	๑
รวม		๒๗๖

ตารางที่ ๕ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๓๐๐ สังคมศาสตร์

เลขหมู่	หัวข้อ	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๓๒๐	รัฐศาสตร์	๒
๓๒๖	ทาส	๑
๓๒๗	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	(๒๐)
๓๒๗.๔๒	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: อังกฤษ- ประเทศอาณานิคม	๑
๓๒๗.๕๑๐	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: จีน-ประเทศอื่น	๑
๓๒๗.๕๔	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: อินเดีย-ประเทศอื่น	๑
๓๒๗.๕๕๑๐๔๒	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: พม่า-อังกฤษ	๓
๓๒๗.๕๕๑๐๔๔	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: พม่า-ฝรั่งเศส	๑
๓๒๗.๕๕๑๐๕๔	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: พม่า-อินเดีย	๑
๓๒๗.๕๕๓๐๔๒	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: ไทย-อังกฤษ	๑
๓๒๗.๕๕๓๐๔๔	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: ไทย-ฝรั่งเศส	๕
๓๒๗.๕๕๓๐๔๕๖๒๔	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: ไทย-กรุงวาทีกัน	๑
๓๒๗.๕๕๓๐๔๕๗๒	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: ไทย-ฮอลแลนด์	๑
๓๒๗.๕๕๓๐๕๑	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: ไทย-จีน	๓
๓๒๗.๕๕๓๐๕๕๗	ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ: ไทย-เวียดนาม	๑
๓๓๐.๕๕๕๓	ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ-ไทย	๑
๓๓๒.๑	ธนาคารและการธนาคาร-ไทย	๑
๓๓๒.๔	เงินตราสมัยโบราณ	๑๖
๓๓๒.๖	สลากกินแบ่ง	๑
๓๓๕.๔๓	คอมมิวนิสต์	๑

ตารางที่ ๕ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๓๐๐ สังคมศาสตร์ (ต่อ)

เลขหมู่	หัวเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๓๓๖.๒	ภาษี	๑
๓๓๖.๕๙๓	การคลัง-ไทย	๕
๓๓๘.๙๕๙๑	ภาวะเศรษฐกิจ-พม่า	๑
๓๔๗.๙๕๙๓	ศาล-ไทย	๒
๓๔๙.๕๙๑	กฎหมาย-พม่า	๑
๓๔๙.๕๙๓	กฎหมาย-ไทย	๗
๓๔๙.๕๙๕	กฎหมาย-มาเลเซีย	๑
๓๕๐	รัฐประศาสนศาสตร์	๑
๓๕๑.๙	หนังสือราชการ	๖
๓๕๒.๕๙๓	การปกครองท้องถิ่น-ไทย	๒๔
๓๕๔	การเมืองและการปกครอง	(๘๔)
๓๕๔.๕๕	การเมืองและการปกครอง-อินเดีย	๑
๓๕๔.๕๙๑	การเมืองและการปกครอง-พม่า	๕
๓๕๔.๕๙๓	การเมืองและการปกครอง-ไทย	๗๖
๓๕๔.๕๙๘	การเมืองและการปกครอง-อินโดเนเซีย	๒
๓๕๕	สงคราม	๑๒
๓๕๕.๑๔	เครื่องแบบข้าราชการ-ไทย	๕
๓๕๕.๔	ยุทธศาสตร์และยุทธวิธี	๓
๓๖๑.๐๕	สังคมสงเคราะห์ - <i>แผนกข้าราชการ</i>	๒
๓๖๒.๑	สังคมสงเคราะห์ - <i>โรงพยาบาล</i>	๑
๓๖๕	ทัศนวิทยา	๑
๓๖๙.๒	ประวัติศาสตร์-ไทย-สมาคม	๒

ตารางที่ ๕ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๓๐๐ สังคมศาสตร์ (ต่อ)

เลขหมู่	หัวข้อ	จำนวนครั้งที่อ้างอิง
๓๖๙.๔๓	ลูกเสือ	๑
๓๗๔.๗	การศึกษาทางอาชีพ	๑
๓๗๔.๙	โรงเรียนสอนคนใบ้	๑
๓๗๔	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย-ไทย/พม่า	๒
๓๗๙.๙๕๙๓	การศึกษา-ไทย-สมัยโบราณ	๑๐
๓๘๑	พาดิขยกรรม	๔
๓๘๒	พาดิขยกรรม-ไทย	๑
๓๘๒.๐๙๕๙๓๐๔๐	พาดิขยกรรม: ไทย-ยุโรป	๑
๓๘๒.๐๙๕๙๓๐๔๒	พาดิขยกรรม: ไทย-อังกฤษ	๑
๓๘๒.๐๙๕๙๓๐๕๑	พาดิขยกรรม: ไทย-จีน	๓
๓๘๒.๖	พาดิขยกรรม-ญี่ปุ่น	๑
๓๘๓.๒	ไปรษณียากร	๑
๓๘๔.๕	วิทยุกระจายเสียง	๑
๓๘๖	ขนส่ง-พม่า	๑
๓๘๗.๕	ขนส่งทางทะเล	๑
๓๘๘.๑	ขนส่งทางรถไฟ	๒
๓๙๐	ความเป็นอยู่และประเพณี	(๑๙๐)
๓๙๐.๙๔	ความเป็นอยู่และประเพณี-ยุโรป	๓
๓๙๐.๙๕๑	ความเป็นอยู่และประเพณี-จีน	๑๑
๓๙๐.๙๕๔	ความเป็นอยู่และประเพณี-อินเดีย	๘
๓๙๐.๙๕๙๑	ความเป็นอยู่และประเพณี-พม่า	๙

ตารางที่ ๕ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๓๐๐ สังคมศาสตร์ (ต่อ)

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๓๙๐.๙๕๙๓	ความเป็นอยู่และประเพณี-ไทย	๑๓๖
๓๙๐.๙๕๙๕	ความเป็นอยู่และประเพณี-มาเลเซีย	๖
๓๙๐.๙๕๙๖	ความเป็นอยู่และประเพณี-กัมพูชา	๕
๓๙๐.๙๕๙๘	ความเป็นอยู่และประเพณี-อินโดเนเซีย	๑
๓๙๐.๙๖๒	ความเป็นอยู่และประเพณี-ฮิปปี้	๒
๓๙๔	พิธีทางศาสนาและพิธีกรรม	๑๓๖
๓๙๘.๒	นิทานพื้นเมือง	๕๕
๓๙๘.๓	ไสยศาสตร์	๓
๓๙๘.๔	ภูตผีปีศาจ	๙
๓๙๘.๔๑	โชคกลาง	๙
๓๙๘.๕	สุภาษิตและคำพังเพย	๖
	รวม	๖๒๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๔๐๐ ภาษา

เลขหมู่	หัวเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๔๐๐	ภาษาศาสตร์: การถ่ายทอดภาษา	๑
๔๐๘.๗	ภาษาท้องถิ่น	๑
๔๑๑	ภาษาเปรียบเทียบ: ตัวอักษร	๑
๔๑๗.๗	หนังสือหายาก: ศิลาจารึก	๒
๔๒๒	ภาษาอังกฤษ	๑๑
๔๙๑.๒	ภาษาสันสกฤต	๒
๔๙๑.๓๗	ภาษาบาลี	๖
๔๙๑.๔๓	ภาษาฮินดี	๑
๔๙๔.๘๑๑	ภาษาทมิฬ	๑
๔๙๕.๑	ภาษาจีน-คำต่างๆ	๑๔
๔๙๕.๓๙๒	ภาษาเขมร	๒๓
๔๙๕.๘	ภาษาพม่า	๑๒
๔๙๕.๙๑	ภาษาไทย	(๖๗๑)
๔๙๕.๙๑	ภาษาไทย-คำต่างๆ	๔๗๑
	ภาษาไทย-สำนวนและถ้อยคำ [ของ ๒๙๙๕๖๖]	๑๔๑
	ภาษาไทย-เรื่องอื่นๆ	๕๙
๔๙๕.๙๓	ภาษามอญ	๑
๔๙๙.๒	ภาษามลายู	๙
๔๙๙.๒๒๑	ภาษาอินโดเนเซีย	๑
	รวม	๗๕๗

ตารางที่ ๗ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๕๐๐ วิทยาศาสตร์

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๕๑๐	คณิตศาสตร์ - มาตรา	๗
๕๑๑	คณิตศาสตร์ - เลขอารบิก	๑
๕๒๓	ดาราศาสตร์	๒
๕๒๔	ปฏิกิริยา	๒๓
๕๒๔.๗	เวลา	๗
๕๕๑	ธรณีวิทยา	๑๔
๕๕๑.๕	อุตุนิยมวิทยา	๕
๕๕๑.๕๕	อากาศภูมิ	๖
๕๗๒	มนุษย์วิทยา	๔
๕๗๓.๓	มนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์	๖
๕๗๕.๐๖๑๒	ชีววิทยา	๑
๕๘๑	สัตววิทยา	๒
๕๘๕.๗	กีฏวิทยา	๕
๕๘๗	สัตววิทยา - <i>คนดก</i>	๑
๕๘๘.๑	สัตว์เลื้อยคาน	๒
๕๘๘.๒	นก	๗
๕๘๘	สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	๖
รวม		๑๐๒

ตารางที่ ๔ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์

เลขหมู่	หัวเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๖๐๖	บริหารธุรกิจ	๑
๖๑๐	แพทยศาสตร์	๑
๖๑๓	สุขวิทยา	๓
๖๑๔.๕	ระบาดวิทยา	๒
๖๑๔.๘๔	อัคริภัย	๔
๖๑๖.๔๖	อายุรศาสตร์	๒
๖๑๖.๘๖	ยาเสพติด	๑
๖๑๗.๖	ทันตแพทยศาสตร์	๑
๖๑๗.๘	ศอโสตนาสิกการังกรวิทยา	๓
๖๒๑.๘	วิศวกรรมเครื่องกล	๑
๖๒๒	วิศวกรรมเหมืองแร่	๘
๖๒๓	อาวุธ	๗
๖๒๓.๘	วิศวกรรมนาวี	๓๑
๖๒๕.๗	วิศวกรรมการทาง	๓
๖๒๗	วิศวกรรมชลศาสตร์ - คลอง	๑๑
๖๒๗.๔	วิศวกรรมชลศาสตร์ - ท่าเรือ	๑
๖๒๙.๔	ยานพาหนะ	๒๓
๖๓๓	พืชไร่	๑
๖๓๔	ผลไม้	๘
๖๓๕	พฤกษชาติ	๘
๖๓๕.๙	ดอกไม้	๑

ตารางที่ ๘ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ต่อ)

เลขหมู่	หัวข้อ	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๖๓๖	สัตว์เลี้ยง	๑๕
๖๓๗.๑	อุตสาหกรรมนม เนย	๕
๖๔๑.๑	โภชนาการ	๕
๖๔๒	คหกรรมศาสตร์	๓
๖๔๖	การแต่งกาย / เครื่องแต่งกาย	๑๕
๖๔๖.๗	การเสริมสวย	๑
๖๔๗.๙๔๙๕๙๕	โรงแรม-มาเลเชีย	๑
๖๕๒	การเขียนหนังสือ	๖
๖๖๓.๑	เครื่องดื่ม - เบียร์	๑
๖๖๓.๙	เครื่องดื่ม - กาแฟ	๑
๖๖๔	อุตสาหกรรมอาหาร	๑
๖๖๕.๕	ปิโตรเลียม	๓
๖๖๖	เครื่องปั้นดินเผา	๖
๖๖๙	โลหวิทยา	๕
๖๗๔	ป่าไม้และการทำป่าไม้	๑
๖๗๔.๘	ผลิตภัณฑ์จากไม้	๑
๖๗๖	กระดาษ	๑
๖๗๗	อุตสาหกรรมสิ่งทอ - ผ้า	๕
๖๗๙	ยาสูบ	๑
๖๗๙.๗	บุหรี-พม่า	๑
๖๘๑	นาฬิกา	๑

ตารางที่ ๘ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ต่อ)

เลขหมู่	หัวข้อ	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๖๘๓	ปืน	๒
๖๘๔	เครื่องมือ	๑
๖๘๕	เครื่องหนังสือตัว	๒
๖๘๑	วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง	๒
๖๘๒	ก่อสร้าง	๑
	รวม	๒๑๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๙ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๗๐๐ ศิลปกรรม วิจิตรศิลป์ และ
มณฑลศิลป์ /

เลขหมู่	หัว เรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๗๐๑	ศิลปกรรม-การปฏิสังขรณ์	๓
๗๐๔.๙๔๘	ศิลปกรรมพุทธศาสนา	๑๓๓
๗๐๙.๕๙๑	ศิลปกรรม-พม่า	๑
๗๐๙.๕๙๓	ศิลปกรรม-ไทย-ประวัติและวิจารณ์	๓๑
๗๐๙.๕๙๖	ศิลปกรรม-กัมพูชา	๑
๗๐๙.๘	ศิลปกรรมพื้นเมืองชาวมาลายาในทวีปอเมริกาใต้	๑
๗๑๑	ผังเมือง	๕
๗๑๗	อนุสาวรีย์	๕
๗๒๐	สถาปัตยกรรม	๑๕
๗๒๑	สถาปัตยกรรม-โครงสร้าง	๔
๗๒๕	สถาปัตยกรรม-ไทย-ประวัติและวิจารณ์	๑๑
๗๒๖	สถาปัตยกรรมทางศาสนา	๑๒
๗๒๖.๑	สถาปัตยกรรมพุทธศาสนา-เจดีย์และปราสาท	๗๑
๗๒๖.๕๙	สถาปัตยกรรมพุทธศาสนา-โบสถ์และวิหาร	๒๕
๗๒๖.๗๘๔๓	สถาปัตยกรรมพุทธศาสนา-วัด	๙๒
๗๒๖.๘	สถาปัตยกรรมเกี่ยวกับการศพ	๑๓
๗๒๘	สถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย	๒๗
๗๒๘.๘	สถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย-พระราชวัง	๕๕
๗๒๙	มณฑลสถาปัตยกรรม	๑๖
๗๓๐	ประติมากรรมทางศาสนา	๒

ตารางที่ ๕ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๗๐๐ ศิลปกรรม วิจิตรศิลป์
และมณฑนศิลป์ (ต่อ)

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างอิงถึง
๗๓๐.๙๕๙๓	ประติมากรรม-ไทย	๓๑
๗๓๙.๒	เครื่องถม/เครื่องทอง	๑๕
๗๔๕.๕๑	มณฑนศิลป์-รักและการลงรัก	๑๒
๗๔๕.๕๕	มณฑนศิลป์-เครื่องมุกและการประดับมุก	๙
๗๔๕.๕๙	ตุ๊กตา	๑
๗๔๖.๔	การประดิษฐ์ด้วยเข็ม	๓
๗๕๐	จิตรกรรม	๑
๗๕๒	จิตรกรรม-สี	๔
๗๕๔	จิตรกรรม-การเขียนภาพสัญลักษณ์	๒
๗๕๖	จิตรกรรม-ภาพประวัติศาสตร์	๓
๗๕๗	จิตรกรรม-ภาพคน	๓
๗๕๙.๙๕๙๓	จิตรกรรม-ไทย	๒๓
๗๕๙.๙๕๙๘	จิตรกรรม-อินโดเนเซีย	๑
๗๘๐	ดนตรี	๑๑
๗๘๓	ดนตรีทางศาสนา	๒
๗๘๔.๗	เพลงไทย	๒๘
๗๘๔.๙	การร้องเพลง	๕
๗๘๕	เครื่องดนตรี	๒๘
๗๙๐	การบันเทิง	๑
๗๙๑	สวนสาธารณะ	๑
๗๙๑.๔๓	ภาพยนตร์	๕

๑๙๔

ตารางที่ ๙ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๗๐๐ ศิลปกรรม วิจิตรศิลป์
และมณฑนศิลป์ (ต่อ)

เลขหมู่	หัวข้อ	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๗๙๑.๕	ทุนและการเล่นหุ้น	๑
๗๙๒	ละคร	๒๐
๗๙๒.๕	เครื่องแต่งกายละคร	๔
๗๙๓	การละเล่น	๕
๗๙๓.๓	การรำ	๕
๗๙๔.๑	กีฬาในร่ม	๑
๗๙๖.๓	กีฬากลางแจ้ง	๑
๗๙๗.๑	กีฬาทางน้ำ	๑
๗๙๘.๒	การล่าสัตว์	๑๖

รวม

๗๗๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๐ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๘๐๐ วรรณคดี

เลขหมู่	หัวเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๘๐๘.๑	กวีนิพนธ์-วิธีแต่ง	๕
๘๐๘.๔	ร้อยแก้ว	๒
๘๐๘.๖	จดหมาย	๓
๘๐๙	วรรณกรรม-ประวัติและวิจารณ์	๑๒๓
๘๙๕.๙๑	วรรณคดีไทย-สมาคม	๑
๘๙๕.๙๑๑	กวีนิพนธ์ไทย	๑๗
๘๙๕.๙๑๒	วรรณคดีไทย-บทละคร	๕
๘๙๕.๙๑๔	วรรณคดีไทย-ความเรียง	๑
๘๙๕.๙๑๕	วรรณคดีไทย-สุนทรพจน์	๑
๘๙๕.๙๑๖	วรรณคดีไทย-จดหมาย	๑
๘๙๕.๙๑๘	วรรณคดีพม่า	๒
	รวม	๑๖๑

ตารางที่ ๑๑ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๙๐๐ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๙๑๐.๓	ภูมิศาสตร์-พจนานุกรม	๑
๙๑๐.๔	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว	๒
๙๑๓.๐๓๑	โบราณคดี-วิจิตร	๑๐๐
๙๑๓.๕๔	โบราณสถานและโบราณวัตถุ-อินเดีย	๒
๙๑๓.๕๕๑	โบราณวัตถุสถาน-พม่า	๑
๙๑๓.๕๕๓	โบราณวัตถุสถาน-ไทย	๓๕
๙๑๓.๕๕๕	โบราณวัตถุสถาน-มาเลเซีย	๒
๙๑๔.๙๔	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-สวีเดน	๑
๙๑๕.๔	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-อินเดีย	๑
๙๑๕.๙๑	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-พม่า	๑๑
๙๑๕.๙๓	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-ไทย	๒๔
๙๑๕.๙๕	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-สิงคโปร์	๙
๙๑๕.๙๖	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-กัมพูชา	๓
๙๑๕.๙๘	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-อินโดเนเซีย	๓
๙๑๗.๒	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว-เม็กซิโก	๑
๙๒๐	ชีวประวัติ	๒๒๓
๙๒๙.๑	นามสกุล	๑๐
๙๒๙.๔	เครื่องหมายตราส่วนบุคคล	๘
๙๒๙.๖	เครื่องราชอิสริยาภรณ์/ เครื่องหมายราชการ /	
	สุพรรณบัฏ	๖๘
๙๒๙.๗๙๙๙	กษัตริย์และผู้ครองนคร	๘
๙๒๙.๗๙๙๙๑	กษัตริย์และผู้ครองนคร-จีน	๒

ตารางที่ ๑๑ รายละเอียดเนื้อหาในหมวด ๔๐๐ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์
(ต่อ)

เลขหมู่	หัวเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างถึง
๔๒๙.๗๙๙๙๕๙๑	กษัตริย์และผู้ครองนคร/เครื่องราชูปโภค/ บรรดาศักดิ์-พม่า	๘
๔๒๙.๗๙๙๙๕๙๓	กษัตริย์และผู้ครองนคร/เครื่องราชูปโภค/ บรรดาศักดิ์/ราชสกุลวงศ์-ไทย	๑๒๗
๔๒๙.๗๙๙๙๕๙๖	กษัตริย์และผู้ครองนคร/เครื่องราชูปโภค- กัมพูชา	๓
๔๒๙.๘	สัญลักษณ์	๑
๔๒๙.๙	ธง	๑๓
๔๓๐	ประวัติศาสตร์-สมัยโบราณ	๗
๔๔๐.๕๓	สงครามโลก, ค.ศ.๑๙๓๙-๑๙๔๕	๑๑
๔๔๔	ประวัติศาสตร์-อินเดีย	๒
๔๔๔.๙๓	ประวัติศาสตร์-ลังกา	๑
๔๔๙.๑	ประวัติศาสตร์-พม่า-สมัยโบราณ	๑๘
๔๔๙.๓	ประวัติศาสตร์-ไทย	๓๒
๔๔๙.๔	ประวัติศาสตร์-ลาว	๓
๔๔๙.๕	ประวัติศาสตร์-มาเลเซีย/สิงคโปร์	๔
๔๔๙.๖	ประวัติศาสตร์-กัมพูชา	๑
๔๔๙.๗	ประวัติศาสตร์-เวียดนาม	๑
๔๔๙.๘	ประวัติศาสตร์-อินโดเนเซีย	๓
	รวม	๗๕๐

จากการศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดเนื้อหาของหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้า แบ่งตามระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของดิวอี้ ดังปรากฏผลในตารางที่ ๑ ถึงตารางที่ ๑๑ แสดงรายละเอียดเนื้อหาของหนังสือดังนี้ คือ

หนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้า มีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมระบบแผนการจัดหมู่ทศนิยมของดิวอี้ทั้ง ๑๐ หมวดใหญ่ (ตารางที่ ๑) เนื้อหาที่มีมากที่สุด คือ หมวด ๗๐๐ ศิลปกรรม วิจารณ์ศิลปะ และทัศนศิลป์ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๕ของเนื้อหาทั้งหมด รองลงมาคือหมวด ๔๐๐ ภาษา และหมวด ๕๐๐ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๔ และ ๑๗.๕๗ ตามลำดับ เนื้อหาที่มีน้อยที่สุดคือหมวด ๑๐๐ ปรัชญา คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

สำหรับรายละเอียดเนื้อหาของหนังสือสาส์นสมเด็จพระเจ้า ในแต่ละหมวด ปรากฏผลของจำนวนครั้งที่อ้างอิงตามลำดับหมวดดังต่อไปนี้

หมวด ๐๐๐ สารวิทยา (ตารางที่ ๒) มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องบรรณานุกรมหนังสืออ้างอิง และบรรณานุกรมบุคคลที่ใช้อ้างอิง มากที่สุด คืออ้างอิงรวม ๓๕๔ ครั้ง รองลงมาคือ บรรณานุกรมหนังสืออนุสรณ์สมณศัพ อ้างถึง ๑๑๐ ครั้ง

หมวด ๑๐๐ ปรัชญา (ตารางที่ ๓) มีเนื้อหาน้อยมาก คือมีเรื่องต่างๆ อย่างเบาบางเพียงใน ๕ เลขหมู่ เนื้อหาที่มีมากที่สุดได้แก่เรื่องความจำ ซึ่งอ้างอิงเพียง ๕ ครั้ง

หมวด ๒๐๐ ศาสนา (ตารางที่ ๔) มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง พุทธศาสนา มากที่สุด กล่าวถึง ๒๑๐ ครั้ง รองลงมาได้แก่เรื่องศาสนาฮินดู กล่าวถึง ๕๐ ครั้ง เรื่องศาสนาอื่นๆ มีเนื้อหากระจัดกระจายเพียงเบาบาง

หมวด ๓๐๐ สังคมศาสตร์ (ตารางที่ ๕) มีเนื้อหาเรื่องความเป็นอยู่และประเพณีมากที่สุด คือกล่าวถึง ๑๕๐ ครั้ง และในเรื่องความเป็นอยู่และประเพณีนี้ อ้างถึงเรื่อง ความเป็นอยู่และประเพณีไทย รวม ๑๓๖ ครั้ง ส่วนเนื้อหาด้านอื่นที่รองลงมาคือเรื่อง พิธีทางศาสนาและพิธีกรรม กล่าวถึงรวม ๑๓๖ ครั้ง เรื่อง การเมืองและการปกครอง ๕๔ ครั้ง

หมวด ๔๐๐ ภาษา (ตารางที่ ๖) มีเนื้อหาเรื่อง ภาษาไทยมากที่สุด ซึ่งกล่าวถึงรวม ๖๗๑ ครั้ง และในเรื่องภาษาไทยนี้ อ้างถึงเรื่องของคำต่างๆ ๕๗๑ ครั้ง ส่วน

เนื้อหาเกี่ยวกับภาษาอื่นๆ มีการจัดกระจายเพียงเบาบาง

หมวด ๕๐๐ วิทยาศาสตร์ (ตารางที่ ๗) มีเนื้อหาการจัดกระจายและเบาบาง เรื่องที่มีเนื้อหามากที่สุด คือเรื่อง ปฏิทินซึ่งกล่าวถึง ๒๓ ครั้ง รองลงมาได้แก่เรื่อง ธรณีวิทยา กล่าวถึง ๑๔ ครั้ง

หมวด ๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ตารางที่ ๘) มีเนื้อหาการจัดกระจาย ออกเป็นหลายเลขหมู่ เนื้อหาที่มีมากที่สุดคือเรื่อง วิศวกรรมนาวิ อ้างถึง ๓๑ ครั้ง รองลงมาเป็นเรื่องยานพาหนะ และเรื่องการแต่งกาย และเครื่องแต่งกาย ซึ่งกล่าวถึง ๒๓ ครั้งและ ๑๘ ครั้ง ตามลำดับ

หมวด ๗๐๐ ศิลปกรรม วิจิตรศิลป์ และทัศนศิลป์ (ตารางที่ ๙) มีเนื้อหามากที่สุดในบรรดา ๑๐หมวดในหมวดนี้ เรื่อง ศิลปกรรมพุทธศาสนามีเนื้อหามากที่สุด คือกล่าวถึง ๑๓๓ ครั้ง รองลงมาได้แก่เรื่อง สถาปัตยกรรมพุทธศาสนา-วัด และสถาปัตยกรรมพุทธศาสนา-เจดีย์และปราสาท กล่าวถึง ๘๒ ครั้ง และ ๗๑ ครั้ง ตามลำดับ

หมวด ๘๐๐ วรรณคดี (ตารางที่ ๑๐) มีเนื้อหาเรื่อง วรรณกรรม-ประวัติ และวิจารณ์ มากที่สุด กล่าวถึงรวม ๑๒๓ ครั้ง รองลงมาคือเรื่องกริณิพนธ์ไทย กล่าวถึง ๑๗ ครั้ง

หมวด ๙๐๐ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ (ตารางที่ ๑๑) มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติมากที่สุด คือกล่าวถึง ๒๒๓ ครั้ง รองลงมาได้แก่เรื่อง กษัตริย์และผู้ครองนคร / เครื่องราชูปโภค / บรรดาศักดิ์ / และราชสกุลวงศ์ของไทย กล่าวถึง ๑๒๗ ครั้ง และเรื่องโบราณคดี-วิจัย กล่าวถึง ๑๐๐ ครั้ง

เนื่องจากเนื้อหาสาส์นสมเด็จในแต่ละหมวด แสดงผลความถี่ของเรื่องต่างๆ แตกต่างกันมาก ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเรียบเรียงเรื่องที่มีความถี่ในการอ้างถึงตั้งแต่ ๕๐ ครั้งขึ้นไป ตามลำดับมากที่สุดเป็นต้นไปโดยไม่คำนึงถึงลำดับหมวด เพื่อแสดงความหนาแน่นของเนื้อหาเฉพาะเรื่องให้ชัดเจนดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๒ เนื้อหาเฉพาะ เรื่องซึ่งมีความถี่ในการอ้างอิงตั้งแต่
๕๐ ครั้งขึ้นไป

เลขหมู่	หัวข้อเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างอิง
๔๙๕.๙๑	ภาษาไทย	(๖๗๑)
๔๙๕.๙๑	ภาษาไทย-คำต่างๆ	๔๗๑
๐๒๘.๗	บรรณานุกรมหนังสืออ้างอิงและบรรณานุกรม บุคคลที่ใช้อ้างอิง	๓๕๙
๙๒๐	ชีวประวัติ	๒๒๓
๒๙๔.๓	พุทธศาสนา	๒๑๐
๓๙๐	ความเป็นอยู่และประเพณี	(๑๙๐)
๔๙๕.๙๑	ภาษาไทย-สำนวนและถ้อยคำ [ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์และสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ]	๑๔๑
๓๙๐.๙๕๙๓	ความเป็นอยู่และประเพณี-ไทย	๑๓๖
๓๙๔	พิธีทางศาสนาและพิธีกรรม	๑๓๖
๗๐๔.๙๔๘	ศิลปกรรมพุทธศาสนา	๑๓๓
๙๒๙.๗๙๙๙๕๙๓	กษัตริย์และผู้ครองนคร/เครื่องราชูปโภค/ บรรดาศักดิ์/ราชสกุลวงศ์-ไทย	๑๒๗
๘๐๙	วรรณกรรม-ประวัติและวิจารณ์	๑๒๓
๐๑๕	บรรณานุกรมหนังสืออนุสรณ์งานศพ	๑๑๐
๙๑๓.๐๓๑	โบราณคดี-วินิจฉัย	๑๐๐
๐๒๘	หนังสือและการอ่านหนังสือ, วรรณกรรม- แนะนำ	๙๖

ตารางที่ ๑๒ เนื้อหาเฉพาะเรื่องซึ่งมีความถี่ในการอ้างอิงตั้งแต่
๕๐ ครั้งขึ้นไป (ต่อ)

เลขหมู่	หัวเรื่อง	จำนวนครั้งที่อ้างอิง
๗๒๖.๗๘๔	สถาปัตยกรรมพุทธศาสนา-วัด	๙๒
๓๕๔	การเมืองและการปกครอง	(๘๔)
๓๕๔.๕๙๓	การเมืองและการปกครอง-ไทย	๗๖
๗๒๖.๑	สถาปัตยกรรมพุทธศาสนา-เจดีย์และปราสาท	๗๑
๙๒๙.๖	เครื่องราชอิสริยาภรณ์/ เครื่องหมายราชการ/ ศัวรรษปฏิทิน	๖๘
๔๙๕.๙๑	ภาษาไทย-เรื่องอื่นๆ	๕๙
๗๒๘.๘	สถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย-พระราชวัง	๕๕
๓๙๘.๒	นิทานพื้นเมือง	๕๔

จากตารางที่ ๑๒ แสดงให้เห็นว่าหนังสือสารานุกรมเดจ มีเรื่องที่มีเนื้อหาอ้างอิงตั้งแต่ ๕๐ ครั้งขึ้นไปรวม ๑๘ หัวเรื่องใหญ่ เนื้อหาเรื่อง "ภาษาไทย" มีมากที่สุดคืออ้างอิง ๖๗๑ ครั้ง "บรรณานุกรมหนังสืออ้างอิงและบรรณานุกรมบุคคลที่ใช้อ้างอิง" และ "ชีวประวัติ" ซึ่งอ้างอิงถึง ๓๕๙ ครั้ง และ ๒๒๓ ครั้ง เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเป็นอันดับที่ ๒ และที่ ๓ ตามลำดับ